



Lyssna först - Besluta smart

Metodstöd för medborgardialog

Vad är medborgardialog?

Medborgardialog är ett sätt att förstå medborgarnas behov och ge dem möjlighet att påverka. Den kan användas för att få insikter och utforska olika frågor, men det är viktigt att den leder till verkligt inflytande. När dialogen kopplas till faktiska beslut stärker det förtroendet för demokratin och ökar engagemanget i samhället.

Detta metodstöd ger en grund för att planera och genomföra medborgardialoger på ett strukturerat och effektivt sätt.



Dialog

Utredning

Förslag

Beslut

Genomförande

Ett verktyg för ökad tillit och bättre beslut

Politiker och tjänstepersoner har ett gemensamt ansvar att arbeta för medborgarna i Laholms kommun. Genom att lyssna på medborgarna och göra dem delaktiga kan vi fatta välgrundade beslut. Det stärker förtroendet för vår organisation, ger mer nyanserade beslutsunderlag, främjar demokrati och leder till hållbara lösningar på lång sikt.

Tidigt i processen

Ju tidigare i processen dialogen sker, desto större engagemang och bättre resultat kan man förvänta sig. Om dialogen sker för sent finns det väldigt liten eller ingen möjlighet att påverka, vilket kan leda till protester och missnöje.

Vad krävs?

Syfte

Genom att tydligt klargöra syftet med dialogen och ömsesidiga förväntningar skapas bättre förståelse och förutsättningar för en lyckad dialog.

Vilja

För att lyckas med en medborgardialog behövs ett genuint engagemang från både politiker och tjänstepersoner att lyssna på och ta in medborgarnas åsikter.

Tid & Resurser

Medborgardialog kräver tid och ekonomiska resurser men behöver inte kosta mycket.

Mindre utgifter för resor eller lokalhyra kan förekomma.



Dokumentation

Det behöver finnas en strategi för hur det material som samlas in ska hanteras. Både för det som rör dialogens tema och annan relevant information som berör vår organisation.

Glöm inte fikat!



Att bjuda på fika är ett bra sätt att bygga förtroende och skapa en informell pratstund under dialogen.

Budgetera för fika och tänk på att ta hänsyn till eventuella allergier.

Kommunikation

Målgrupper

Identifiera de målgrupper som dialogen ska rikta sig till genom att ställa dessa frågor:

- 1. Vilka målgrupper når vi i dagsläget**
- 2. Vilka målgrupper vill vi nå framöver?**

Ett särskilt fokus bör läggas på att säkerställa att dialogen inkluderar olika samhällsgrupper, särskilt de som kan vara svåra att nå via samrådsmöten och traditionella kanaler, exempelvis personer med funktionsnedsättning, ungdomar och socioekonomiskt utsatta.

Ta hjälp av kommunikationsenheten i god tid innan dialogen ska hållas.



Kommunikationsplan

För att effektivt nå ut till olika målgrupper och säkerställa att kommunikationen är tydlig, relevant och inkluderande är det bra att utforma en kommunikationsplan.

En viktig aspekt är att identifiera de mest lämpliga kanalerna för varje målgrupp, oavsett om det handlar om digitala plattformar, fysiska möten eller andra typer av kommunikationssätt.

Nyanlända

En annan målgrupp som kräver extra planering är nyanlända. Tänk på att några kommer från länder med begränsad yttrandefrihet, vilket innebär att det kan ta längre tid att bygga förtroende. Ibland behövs en tolk för att säkerställa en tydlig och inkluderande dialog.

För att nå denna målgrupp kan du söka dig till SFI och språkcaféer, både kommunala och ideella. Du kan även ta stöd av enheter i organisationen som möter nyanlända i sitt dagliga arbete.

Återkoppling

För att säkerställa att medborgarna är med under hela processen behöver det finnas en plan för återkoppling. Informera om vad som sagts, hur synpunkterna används, samt vad som ska ske framöver. Detta kan göras via sammanställningar, digitala plattformar eller uppföljande möten.

Även när inga omedelbara beslut fattas är det viktigt att återkoppla för att skapa förståelse för processens tidsramar och visa att medborgarnas röster blir hörda.

Strategier

Metoder

Det finns många metoder och verktyg för medborgardialog. Använd dig av befintliga kunskapsbanker och anpassa metoderna till lokala förutsättningar.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har flera kunskapsbanker:

Dialogguiden.se

[Medborgardialogsprojektet facebookgrupp](#)

[SKR -Medborgardialog samverkan](#)

Kroka arm

Genom att inkludera kollegor som har bättre insikt i vissa frågor kan medborgarnas funderingar besvaras direkt. Det visar att kommunen tar medborgarnas synpunkter på allvar och bidrar till att bygga förtroende.



Uppsökande dialog

Uppsökande dialog är när man aktivt möter medborgare där de befinner sig. På detta sätt kan man nå de personer som inte vanligtvis deltar i traditionella samrådsprocesser. Detta sätt kan främja ett mer nyanserat underlag för beslutsfattande.

Sök dig till platser där människor redan rör sig, såsom bibliotek, skolor, butiker eller bjud in dig till ett föreningsmöte.

Uppsökande dialog kräver flexibilitet, lyhördhet och en vilja att anpassa sig efter deltagarnas förutsättningar och behov.

Uppstyrd dialog

Uppstyrd dialog är en strukturerad samtalsform där syfte och inbjudan är tydligt definierade i förväg. Detta skapar förutsättningar för djupare diskussioner vilket kan leda till ett mer konkret underlag för beslutsfattande.

Denna dialogform lämpar sig särskilt bra för fokusgrupper eller workshops. Det är viktigt att skapa en trygg och inkluderande miljö där alla deltagare får möjlighet att komma till tals.

Checklista

Syfte och mål

- Finns ett tydligt definierat syfte?
- Är det kopplat till ett beslut, eller finns det en tydlig beskrivning av hur resultaten ska användas? (T.ex. bygga förtroende, utveckla en tjänst)
- Är det tydligt vad medborgarna kan förvänta sig av dialogen?
- Är det bestämt hur insamlat material ska hanteras och användas?

Tid och resurser

- Är dialogen planerad i ett tidigt skede där påverkan är möjlig?
- Finns det en budget?

Målgrupper och inkludering

- Vet ni vilken/vilka målgrupper dialogen ska rikta sig till?
- Är dialogen representativ och inkluderande?

Kommunikationsplan

- Finns det en kommunikationsplan?
- Är den utformad och anpassad för målgruppen?

Upplägg

- Har ni valt rätt dialogform?
- Är miljön trygg och inkluderande för deltagarna?
- Finns det en plan för att bemöta frågor och synpunkter?
- Är relevanta kollegor involverade i dialogen?

Uppföljning

- Finns det en plan för återkoppling?



Nu är du redo!

Genom detta metodstöd har du fått grunderna för att planera, genomföra och följa upp dialoger med kommunens medborgare. Nu är det dags att omsätta kunskap till praktik och skapa meningsfulla möten där fler röster får höras. Lycka till!

“Genom engagemang, samverkan och delaktighet främjar vi demokrati och skapar förutsättningar för en hållbar utveckling.”

Matilda Martini projektledare.

